

ISSN 2029-6215

artritas

LIETUVOS
ARTRITO
ASOCIACIJA

2026 m. I ketv.
Nr. 1(61)

Žurnalas leidžiamas nuo 2004 m. Asmenų su negalia socialinės integracijos programos ir rėmėjų lėšomis

9772029621009

Reumatinio pobūdžio negalavimų patiria kas šeštas Lietuvos gyventojas. Sunkiomis reumatinėmis ligomis serga apie ketvirtį milijono Lietuvos gyventojų.

KVIEČIAME

sergančiuosius reumatinėmis sąnarių ligomis, jūsų artimuosius, visus, kurie pasiryžę aktyviai priešintis šiai negaliai, burtis į bendrijas. Su mumis patirsite, kad esate ne vieniši, sužinosite, kaip galima gyventi neprarandant vilties.

Skambinkite ir rašykite šiuo adresu:

LIETUVOS ARTRITO ASOCIACIJA
Prezidentė
Danutė Elžbieta Žagūnienė
Taikos al. 11,
LT-35148 Panevėžys
Mob. tel. 0 675 28089
El. paštas
artritas.laa@gmail.com
www.arthritis.lt

Informuojame

2026 m. Lietuvos artrito asociacijai asmenų su negalia asociacijų veiklos rėmimo projektui „Artritu sergančių asmenų su negalia teisių atstovavimas“ vykdyti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos iš valstybės biudžeto skyrė 28 042 eurus.

Lėšos paskirstytos šioms projekto veikloms vykdyti:

1. Asmenų su negalia teisių gynimas:
 - 1.1. Nuolatinio pobūdžio atstovavimas. Teikiamos teisinės konsultacijos, atstovaujami asmenys su negalia.
2. Švietėjiška veikla:
 - 2.1. Švietėjiškas seminaras Rokiškio r. savivaldybėje „Sveikatos raštingumas“. Dalyvaus 30 dalyvių. 2026 m. II ketvirtis.
 - 2.2. Švietėjiškas seminaras Panevėžio savivaldybėje „Sveikatos raštingumas“. Dalyvaus 30 dalyvių. 2026 m. IV ketvirtis.
 - 2.3. Švietėjiškas renginys „Smurtui prieš asmenis su negalia NE!“ ir Pasaulinės artrito dienos minėjimas spalio mėn. Velžyje, Panevėžio raj. Dalyvaus 90 asmenų su negalia iš 7 Lietuvos artrito asociacijos narių ir kviestiniai svečiai.
3. Metodinė pagalba asmenų su negalia asociacijų vadovams:
 - 3.1. Mokymai „Teisė žinoti“. 2026 m. I ir IV ketvirčiai.
4. Tarptautinis bendradarbiavimas. EULAR narystė.
5. Asmenų su negalia savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymas mokymuose, seminaruose, stovyklose:
 - 5.1. Savarankiško gyvenimo ugdymo stovykla „Gelbėkime savo sąnarius“ 2026 m. rugpjūčio mėnesį Šventojoje. Dalyvaus 42 asmenys su negalia. Trukmė – 5 naktys ir 6 dienos.
6. Periodinių leidinių, susijusių su asmenų su negalia socialine integracija ir lygių galimybių asmenims su negalia sudarymu, leidyba:
 - 6.1. Leidžiamas periodinis leidinys – žurnalas „Artritas“, 1000 egz., 16 psl., kartą per ketvirtį.

**LIETUVOS ARTRITO
 ASOCIACIJOS INFORMACIJA**

Su Nepriklausomybės atkūrimo diena!

Sveikiname Kovo 11-osios – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos – progą, linkėdami branginti laisvę, vienybę ir puoselėti meilę Tėvynei.

Tai – šventė, primenanti mūsų tautos valią, drąsą ir ryžtą. Tegul laisvės dvasia įkvepia kurti, svajoti ir atsakingai statyti bendrą Lietuvos ateitį.

Už Jūsų ir mūsų laisvę!

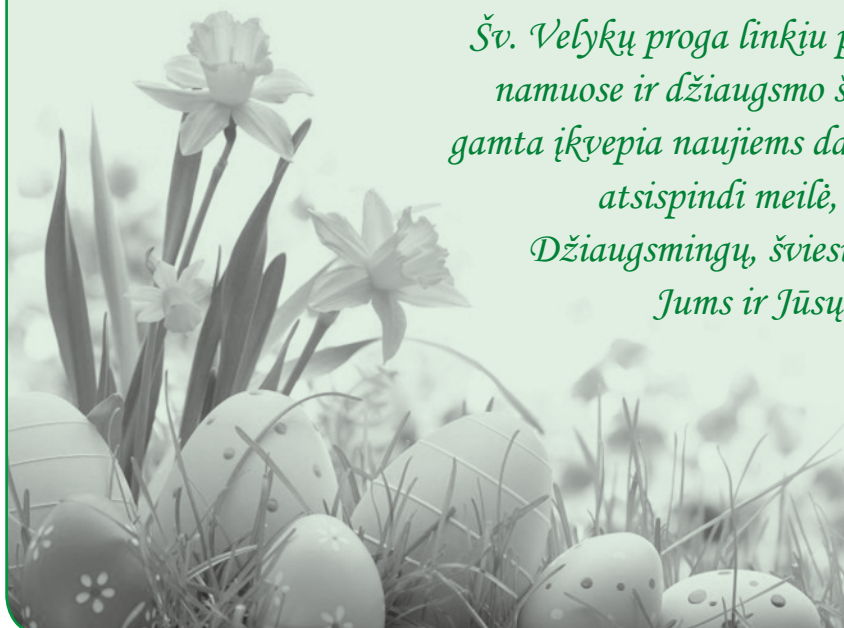

Su šv. Velykomis!

Šv. Velykų progą linkiu pavasarinės šilumos, ramybės namuose ir džiaugsmo širdyje. Tegul atbundanti gamta įkvepia naujiems darbams, o margučių raštuose atsispindi meilė, stiprybė ir sėkmė.

Džiaugsmingų, šviesių ir jaukių šv. Velykų Jums ir Jūsų artimiesiems!

Danutė Elžbieta Žagūnienė
LAA prezidentė

Pavasarij – dvi valstybinės šventės

Pavasarij Lietuva švenčia dvi ypatingas šventes: vasario 16 d. – Lietuvos valstybės atkūrimo dieną ir kovo 11 d. – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną.

Vasario 16-ąją minimos 1918 metais 20 Lietuvos Tarybos narių pasirašyto Lietuvos nepriklausomybės nutarimo metinės.

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena minima kovo 11 d. – tą dieną 1990 metais Aukščiausioji Taryba–Atkuriamasis Seimas pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo aktą.

Mūsų vokalinis ansamblis „Nevėžio vingis“, vadovaujamas Vaido Džežulskio, taip pat dalyvavo šventiniuose renginiuose, skirtuose šioms valstybinėms datoms. Beje, šiame ansamblyje dainuoja keturios Aukštaitijos regiono asociacijos „Artritas“ narės – Romualda Aleknavičienė, Zita Laimė Kalvėnienė, Jadvyga Zupkienė ir Adelė Valentiničiūnienė.

„Dainuok, širdie, 2026“. Arūno Revoto nuotr.

Vasario 14 d. Miežiškių kultūros centras organizavo Panevėžio rajono vokalinių ansamblių, chorų ir solistų šventę-konkursą „Dainuok, širdie, 2026“, skirtą Valstybės atkūrimo dienai. Vokalinių ansamblių

kategorijoje buvome apdovanoti trečio laipsnio diplomu.

Kovo 11 d. – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną – ansamblis „Nevėžio vingis“ dalyvavo šventiniame koncerte Velžyje.

Dėkojame vadovui V. Džežulskui už puikiai organizuotą šventę, skambias dainas ir gerą nuotaiką.

ZITA LAIMĖ KALVĖNIENĖ
Aukštaitijos regiono asociacijos
„Artritas“ tarybos narė

Ansamblis „Nevėžio vingis“ šventiniame koncerte. Aušros Gegužytės-Misiūnienės nuotr.

Kviečiame Jus padėti artritu sergantiems, skiriant paramą Lietuvos artrito asociacijos veiklai

Iki gegužės 1 d. Jūs galite skirti **iki 1,2 proc.**
sumokėto gyventojų pajamų mokesčio
(GPM) paramą, deklaruodami savo pajamas
Elektroninėje deklaravimo sistemoje
deklaravimas.vmi.lt.

Visus metus norimą skirti paramą
galite pervesti tiesiogiai
į Lietuvos artrito asociacijos sąskaitą:
Sąskaitos Nr. LT05 7300 0101 7409 6536
Banko kodas 73000, „Swedbank“ AB
Gavėjas: Lietuvos artrito asociacija,
įmonės kodas 191954143

Kad taip dažniau mus visus pavežiotų...

Anksčiau būdavo, jei nori ką pranešti ar papasakoti, parašai straipsnelį ar nufilmavęs parodai. Dabar jau ne, dabar formuoji nuomonę. Tai aš ir paformuosiu.

Buvo mūsų, Biržų „Artrito“, klubas vasarą visą pulką į Šventąją išvežęs. Oi, kaip ten gerai buvo... Vieni su kitais grįžę susiskambindavome, susitikdavome, šiltą Baltijos vandenį ir bendras maudynes prisimindavome.

Bet laikas eina ir vis rečiau susitikdavome, vieni kitų pasiilgome. Tada ir nutarėme, kad reikia vėl, visiems susitarus ir krūvon susibėgus, pradėti klubo tarybą formuoti, kad mus kur nors nuvežtų. Ilgai formavome, net žiema atėjo.

Ir, žinote, – pavyko! Nuvežė mūsų net 30 į Druskininkų „Eglės“ sanatoriją. Labai smagu buvo, kur tik pasisukame, vis savi. Sako, čia jums sąnarius *paremontuos*, mintys šviesios taps, tik leiskitės, kad su jumis visokius *ciūdus* darytų. Aiškumo dėlei aprašysiu viską iš eilės. Pirmiausia po vieną pas gydytoją eįjome. Man tas gydytojas ir sako, kad juodoje *maklynėje* reikės pagulėti... Ne, galvoju. Į juodą *maklynę* ir prie Likėnų, kaip šernas, velėną nupėšusi, galiu pasivolioti. Prirašė ne tik man, bet visiems, visokių nesuprantamų pavadinimų, ką su mumis žada daryti. Pasakysiu, kad pabaiga tai visiems buvo gera, likome patenkinti ir linksmi.

O buvo visko: norėjo Egipto mumiją iš manęs padaryti. *Apmūryjo*, apvyniojo su purvu ir tokia marška, džiovina ir žiūri, kas bus. Ogi nieko! Kaip gyva, taip gyva. Paleido.

Tada suvarė mus į tokią gražią melsvą duobę, pilną vandens, visiems po pagalį liepė pasiimti ir iš vandens košę virti, smarkiai maišant. Labai stengėmės, galvojoje, kol nuo maišymo vanduo koše nepavirs, mūsų iš tos duobės neišleis... Košės nepadareme, bet iš duobės išleido.

Dar iš manęs balioną norėjo padaryti – liepė orą su tokiu skystymėliu ryti. Galvoju, jei dideliais gurkšniais rysi, tas oras, pavadinimu deguonis (bet ugnies nesimatė), skanesnis pasidarys. Vėliau tokį nepatogumą, oro pririjusi, *biškutį* aptūrėjau, bet kokį – nesakysiu. Niekis! Balionu nepavirtau.

Dar daug daug visokių nematyty ir neregėty dalykų išmėginome. Vieni kitus tik trumpam pamatome, pasidžiaugiame, kad dar gyvi, ir tokius lapelius su tais gydytojų užrašymais pasičiupe iš kabineto į kabinetą skubinamės. O valgykloje – skanėsty visokiausių prisi valgėme! Vieni su kitais ilgam susitikome tik tada, kai surinko mus namo vežti. Visi – linksmi, jspūdžiai – nepakartojami. Grįžtant rimtai ir vieningai nutarėme ilgai nebelaukti ir po kelių mėnesių vėl formuoti savo klubo tarybą. Pasiilgstame vieni kitų, taip gera bendrystėje: kartu gyvename, kartu valgome, kartu gydome, kartu džiaugiamės. Mums nesvarbu, kur važiuoti, kad tik kartu. Dabar yra madinga pasirašyti va taip: anonimas. Bet

Išvyka į Druskininkų „Eglės“ sanatoriją

Mankšta baseine

pasakojau tai tikrą teisybę, kaip rojuje pabuvoję parvažiavome.

* * *

Biržų „Artrito“ klubas įvykdė dar vieną projekto „Sveikatos ir bendrystės taku“ veiklą. Sausio 5–8 d. 30 žmonių grupė – klubo nariai, nevyriausybinių organizacijų (NVO) partneriai ir miesto bendruomenės delegatai – išvykome į Druskininkų „Eglės“ sanatoriją. Viskas vyko pagal projektą, finansuojamą Europos Sąjungos ir Biržų rajono savivaldybės lėšomis. Ačiū joms.

Garbaus amžiaus senjorams yra labai naudingos sveikatinimo procedūros. Jos stiprina ir fizinę, ir emocinę sveikatą. Individualiai kiekvienam pritaikytos pur-

vo vonios, masažai, mineralinio vandens vonios padėjo atsipalaiduoti, konsultacijos suteikė žinių, kaip efektyviau valdyti lėtines ligas. Bendravimas ir dalyvavimas grupiniuose užsiėmimuose stiprina socialinius ryšius, dingsta vienišumo jausmas.

Ši veikla mums bus geroji patirtis, bandant įdiegti sudėtingesnius projektus. Džiugu, kad šia išvyka buvo patenkinti visi dalyviai.

Ačiū visiems keliavusiems už puikią nuotaiką, o vairotojui Tomui – už saugią kelionę.

BIRŽŲ „ARTRITO“ KLUBO TARYBA

Naujienos iš Biržų „Artrito“ klubo

Ataskaita už 2025-uosius

2026 m. sausio 15 d. vykusiame visuotiniame rinkiniame susirinkime išrinkta nauja Biržų „Artrito“ klubo pirmininkė Elena Lengvenienė.

Naująją klubo tarybą sudaro: Vida Gedvilienė – pirmininkės pavaduotoja, Goda Kvedarienė, Zita Baronienė ir Eugenija Jurevičienė – tarybos narės.

Nuoširdžiai sveikiname E. Lengvenienę, pradėjus naują atsakingą veiklos etapą, ir linkime stiprybės, gerų idėjų, kantrybės bei sėkmės telkiant klubo bendruomenę, įgyvendinant prasmingas iniciatyvas ir atstovaujant narių interesams.

„Artrito“ klubo pirmininkės Elenos Lengvenienės kontaktai: tel. +37061839442, el. paštas lengveniene.elena@gmail.com.

Sąnario keitimo operacija: kaip ji kompensuojama ir ką turi žinoti pacientas

2026 m. vasario 19 d.

Praėjusiais metais privalomuoju sveikatos draudimu apdraustiems pacientams buvo atlikta beveik 14 tūkst. sąnarių keitimo operacijų. Daugiau kaip 13 tūkst. jų sudarė klubo ir kelio sąnarių endoprotezavimo operacijos. Šioms paslaugoms apmokėti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo prireikė daugiau nei 17 mln. eurų. Valstybinė ligonių kasa primena sąnarių endoprotezavimo paslaugų kompensavimo tvarką ir pagrindinius žingsnius, kuriuos turi žinoti pacientai.

Kas yra sąnario endoprotezavimas?

Endoprotezavimas yra chirurginė operacija, kurios metu susidėvėjęs ar pažeistas sąnarys pakeičiamas dirbtiniu implantu. Valstybinė ligonių kasa (VLK) centralizuotai perka kelio, klubo, peties, alkūnės, čiurnos, riešinio nykščio sąnario endoprotezus, taip pat komponentus pakartotinėms (revizinėms) operacijoms, kai keičiamas anksčiau implantuotas endoprotezas.

„Ligonių kasa centralizuotai perka tik geros kokybės pasaulinio lygio gamintojų mechaninio ir cemenčio tvirtinimo endoprotezus. O jeigu būtina, perka ir individualų, konkrečiam pacientui pritaikomą endoprotezą, pavyzdžiui, retų onkologinių kaulų ligų atveju“, – sako VLK Medicinos priemonių kompensavimo skyriaus vedėjas Giedrius Baranauskas.

Su kokiais sąnarių endoprotezų bei jų priedų gamintojais sutartis yra pasirašiusi ligonių kasa, galima rasti VLK interneto svetainėje.

Kaip gauti kompensuojamą endoprotezą?

Gydytojas

Kreipkitės į šeimos gydytoją. Prireikus jis siųs konsultuotis su gydytoju specialistu.

Pasirinkimas

Turite teisę pasirinkti gydymo įstaigą, kurioje būsite konsultuojamas ir operuojamas. Įstaiga turi turėti sutartį su Valstybine ligonių kasa dėl šių paslaugų apmokėjimo.

Įvertinimas

Jei gydytojas specialistas nusprendžia, kad jums reikia endoprotezavimo operacijos, o jūs sutinkate operuotis, per sistemą registruotą prašymą gydytojas pateikia ligonių kasai.

Kompensavimas

Ligonių kasa įrašo jus į eilę nemokamam endoprotezui gauti. Apie jo skyrimą informuojama laišku, SMS žinute ar el. paštu. Operacija turi būti atlikta per 120 dienų nuo sąnario endoprotezo skyrimo dienos.

Reabilitacija

Po endoprotezavimo operacijų reabilitacija skiriama pirmumo tvarka.

Kokią įstaigą pasirinkti?

Pacientas, kurį vargina sąnarių skausmai, pirmiausia turi kreiptis į savo šeimos gydytoją. Įtaręs ligą ir įvertinęs bendrą būklę, šeimos gydytojas pacientui išrašys siuntimą pas ortopedą traumatologą. Ortopedas nustatys diagnozę, paaiškins apie operacijos būtinybę, jos eigą, endoprotezo skyrimą ir kt.

G. Baranauskas primena, kad pacientas pats gali pasirinkti bet kurią gydymo įstaigą, teikiančią sąnarių endoprotezavimo paslaugas, kurioje nori konsultuotis ar operuotis. Svarbiausia įsitikinti, kad gydymo įstaiga, į kurią kreipsis, būtų pasirašiusi sutartį su ligonių kasa.

Šiuo metu Lietuvoje sąnarių endoprotezavimo paslaugas teikia 20 gydymo įstaigų įvairiuose Lietuvos miestuose. Šių gydymo įstaigų sąrašą ir visą informaciją galima rasti ligonių kasos interneto svetainėje.

Kaip įrašoma į eilę operacijai?

Jei ortopedas traumatologas nustato, kad operacija būtina, jis pats pateikia prašymą dėl kompensuojamojo endoprotezo VLK informacinėje sistemoje, pacientui tuo rūpintis papildomai nereikia.

Sužinoti savo vietą sąnarių endoprotezavimo eilėje pacientas gali prisijungęs per Elektroninius valdžios vartus arba VLK interneto svetainės Viešųjų elektroninių paslaugų asmeniniame posistemyje.

Taip pat apie endoprotezo skyrimą pacientas informuojamas vienu iš jo pasirinktu būdu – SMS, el. paštu arba laišku. Pranešime pacientui nurodomas jo eilės numeris; terminas, iki kada reikia kreiptis į pasirinktą įstaigą dėl operacijos datos; laikas, per kurį privaloma susisiekti (30 dienų); informuojama, kad operacija turi būti atlikta per 120 dienų nuo endoprotezo skyrimo.

Ar galima atidėti endoprotezavimo operaciją, pakeisti eilę?

Pacientas, kuriam skirtas endoprotezas, gali vieną kartą atidėti operaciją, bet ne ilgiau nei 12 mėnesių nuo endoprotezo skyrimo dienos. Taip pat gali pakeisti gydymo įstaigą, jei joje trumpesnė eilė. Tam tereikia pateikti VLK laisvos formos prašymą bei atsiminti, kad į eilę naujoje įstaigoje jis perkeliamas pagal pirminio prašymo datą.

„Noriu priminti, kad svarbu laiku pasinaudoti paskirta arba atidėta operacijos data. Jeigu atidėjimo terminas praleidžiamas, į eilę endoprotezavimo ope-

racijai pacientui teks registruotis iš naujo – taip prailgs laikas, kuris šiuo atveju yra labai svarbus“, – pabrėžia G. Baranauskas ir priduria, kad pacientas jokia būdu negali perleisti savo operacijos eilės ar perduoti jam skirtą endoprotezą kitam žmogui.

Ar galima rinktis kitokį, brangesnį endoprotezą?

Pasak G. Baranausko, jei pacientas pageidauja endoprotezo, kurio ligonių kasa neperka, jis gali pasirinkti kitą gydytojo rekomenduotą endoprotezą. Bet pasirinkti galima tik tada, kai ateina paciento eilė arba operacija atliekama skubos tvarka.

Tokiu atveju pacientas gydymo įstaigai turi sumokėti kainų skirtumą tarp jo pasirinkto ir VLK kompensuojamo endoprotezo.

Ar skiriama rehabilitacija po operacijos?

Privalomuoju sveikatos draudimu apdraustiems pacientams, kuriems buvo atlikta endoprotezavimo operacija, gali būti skiriama medicininė rehabilitacija, kuri padeda sugrąžinti judėjimo funkciją bei darbingumą, pagerinti gyvenimo kokybę.

Po endoprotezavimo rehabilitacija skiriama prioriteto tvarka. Tai reiškia, kad rehabilitacijos įstaiga tokį pacientą turi priimti pirmiausia. Atvykimo datą rehabilitacijai turi suderinti ne pats pacientas, o siuntimą išdavusi įstaiga.

Siūloma supaprastinti pirmųjų ligos dienų pateisinimo tvarką, kad nebereikėtų kreiptis į gydytoją

2026 m. sausio 21 d.

Sveikatos apsaugos ministerija (SAM) siūlo keisti ligos išmokų ir nedarbingumo pažymėjimų išdavimo tvarką – sudaryti galimybę darbuotojams pirmąsias dvi ligos dienas neatvykti į darbą be šeimos gydytojo išduoto nedarbingumo pažymėjimo. Šias dvi dienas, darbdaviui sutikus, būtų galima pateisinti paties darbdavio sprendimu, kuris apie tai informuotų „Sodrą“.

Siūlomi pakeitimai leistų sumažinti perteklinį gyventojų lankymąsi pas šeimos gydytojus tais atvejais, kai susirgimas yra lengvas ir nereikalauja medicininės konsultacijos ar specifinio gydymo. Tai ypač aktualu peršalimo, viršutinių kvėpavimo takų infekcijų ar trumpalaikių virškinimo sutrikimų atvejais.

„Šiandien žmogus, net ir sirgdamas vieną ar dvi dienas, yra priverstas kreiptis į gydytoją vien tam, kad gautų nedarbingumo pažymėjimą. Tai apkrauna pirminės sveikatos priežiūros grandį, didina eiles ir atima laiką iš pacientų, kuriems gydytojo pagalba iš tiesų būtina“, – pabrėžia sveikatos apsaugos ministrė Marija Jakubauskienė.

Pagal siūlomą tvarką, darbuotojas, lengvai susirgęs ir turintis vieną darbdavį, galėtų apie pablogėjusią sveikatos būklę informuoti darbdavį, o šis – savo nuožūra spręsti, ar leisti neatvykti į darbą vieną ar dvi pirmąsias ligos dienas. Ligos išmoka už šį laikotarpį būtų mokama darbdavio lėšomis, kaip ir dabar, tačiau be gydytojo išduoto nedarbingumo pažymėjimo. Darbdavys apie suteiktas nedarbingumo dienas praneštų „Sodrai“.

Jei darbdavys nesutiktų suteikti tokių dienų arba darbuotojo liga užsitęstų ilgiau nei dvi dienas, darbuotojas turėtų kreiptis į gydymo įstaigą dėl nedarbingumo pažymėjimo išdavimo – dabartinė tvarka tokiu atveju nesikeistų.

Ministerijos duomenimis, vien per 2024 m. dėl ligos vienai ar dviem dienoms buvo išduota beveik 93 tūkst. nedarbingumo pažymėjimų. Tai sudaro daugiau

nei dvi dešimtys tūkstančių šeimos gydytojų darbo valandų, kurios galėtų būti skiriamos pacientams, kuriems reikalingas ištyrimas, gydymas ar ilgalaikė priežiūra.

Siūlomi pakeitimai taip pat atitinka daugelio Vakarų ir Šiaurės Europos šalių praktiką, kur nedarbingumo pažymėjimo dažniausiai nereikalaujama pirmosiomis ligos dienomis, o sprendimai grindžiami darbuotojo ir darbdavio tarpusavio pasitikėjimu.

SAM pabrėžia, kad siūlomas sprendimas nebūtų privalomas darbdaviams – jiems paliekama teisė spręsti, ar leisti darbuotojui pasinaudoti pirmosiomis ligos dienomis be nedarbingumo pažymėjimo. Taip siekiama skatinti socialinį dialogą, pasitikėjimą darbo santykiuose ir kartu mažinti administracinę našta sveikatos sistemai.

Šis rengiamas įstatymo projektas derintas su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, o šią savaitę susilaukė ir profesinių sąjungų palaikymo. Gavus Vyriausybės ir Seimo pritarimą, tokios galimybės atsirastų kitais metais.

Įstatymo pakeitimais siekiama didinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, trumpinti eiles pas šeimos gydytojus ir gerinti medikų darbo sąlygas, kartu sudarant daugiau galimybių gyventojams sveikti namuose, o ne gydymo įstaigų laukiamuosiuose.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

Briuselyje diskutuojant apie vėžio ankstyvosios diagnostikos stiprinimą sulaukė dėmesio sėkminga Lietuvos patirtis

2026 m. vasario 18 d.

Jau du dešimtmečius Lietuvoje vykdoma prostatos vėžio ankstyvosios diagnostikos prevencinė programa buvo pristatyta Europos vėžio patikros ir ankstyvosios diagnostikos politikos aukščiausiojo lygio susitikime Briuselyje. Renginyje dalyvauja Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) vadovaujama delegacija, kuri taip pat pristatė planus tobulinti diagnostikos programą pereinant prie pažangesnio patikros modelio.

Prostatos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa Lietuvoje vykdoma nuo 2006 m., ji sudaro galimybę vyrams reguliariai tikrintis dėl prostatos vėžio. Tai viena ilgiausiai veikiančių tokio pobūdžio programų regione, kuri leido sukaupti reikšmingą duomenų bazę ir praktinę patirtį.

„Per beveik dvidešimt metų sukūreime nacionaliniu mastu veikiančią prostatos vėžio prevencijos sistemą. Tai leidžia mums žengti dar vieną žingsnį į priekį ir pereiti prie pažangesnio, rizika grįsto modelio. PRAISE-U algoritmo taikymas padėtų užtikrinti tikslesnę patikrą, kuri būtų labiau personalizuota ir orientuota į realią paciento riziką“, – teigia SAM Asmens sveikatos departamento Specializuotos sveikatos priežiūros skyriaus patarėja Miglė Noreikaitė.

Kai kurios Europos šalys jau pradėjo bandyti ir diegti pažangesnį, rizikos vertinimu grįstą PRAISE-U rizikos

vertinimo algoritmą, kuris padeda individualizuoti patikros intervalus, tiksliau atrinkti didesnės rizikos pacientus bei sumažinti nereikalingų invazinių procedūrų skaičių, nenukrypstant nuo pagrindinio tikslo – kuo anksčiau nustatyti kliniškai reikšmingą ligą.

Lietuvos ir kitų šalių patirtis rodo, kad nuosekli politika, centralizuotas valdymas ir ilgalaikės prevencinės programos yra esminiai veiksniai siekiant mažinti mirtingumą nuo onkologinių ligų ir stiprinti vyrų sveikatą. Efektyvi išankstinė diagnostika padeda nustatyti ligą ankstyvoje stadijoje, kai gydymo rezultatai yra geresni ir išgyvenamumas didesnis.

Prostatos vėžys yra dažniausia vyrų onkologinė liga Lietuvoje. Kasmet šalyje diagnozuojama iki 3 tūkst. prostatos vėžio atvejų, daugiau nei pusė tūkstančio vyrų miršta dėl šios ligos.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

Kai civilinė ir karinė medicina dirba kartu – patirtis Lietuvai

2026 m. sausio 27 d.

Siekdami įgyti patirties pasirengimo ekstremalių situacijų organizavimo sveikatos sistemoje klausimais ir susipažinti su gydymo karinių veiksmų sąlygomis ypatumais, sveikatos apsaugos ministrė Marija Jakubauskienė su komanda viešėjo Izraelyje. Gausi Lietuvos delegacija turėjo galimybę išsamiai susipažinti su šios šalies gydymo įstaigomis ir tarnybomis, vietiniai specialistai atvirai pasidalino savo sukauptomis žiniomis ir patirtimi.

„Tai yra išskirtinis pavyzdys, kaip integruotai gali veikti civilinis ir karinis sektorai, kurį gyvai pamatė Sveikatos apsaugos ministerijos ir Lietuvos gydymo įstaigų vadovai, – sako sveikatos apsaugos ministrė M. Jakubauskienė. – Šioje šalyje praktiškai galima įsitikinti, kaip sklandžiai veikia medicinos paslaugos, išnykus skirčiai tarp karinės ir civilinės medicinos – nuo valdymo ir kontrolės procedūrų, planavimo, praktinių pratybų ir realių iššūkių. Lietuvai – tai neįkainojamas pavyzdys, kaip į veikiančią civilinę sveikatos priežiūros sistemą integruoti karinius poreikius, kad būtume pasirengę ekstremalioms situacijoms.“

Pirmą viešnagės dieną M. Jakubauskienė susitiko su Izraelio sveikatos ministru Haim Katz ir Sveikatos ministerijos generaliniu direktoriumi dr. Moshe Bar Siman Tov. Taip pat delegacijai buvo pristatyta šalies sveikatos priežiūros sistema ir jos glaudus ryšys su gyvybos sistema. Kitomis vizito Izraelyje dienomis Lietuvos delegacija lankėsi įvairiose šalies gydymo įstaigose, kurios yra pritaikytos dirbti ir karo sąlygomis, taip pat susipažino, kaip ekstremalioms situacijoms yra pasiruošusi Izraelio greitosios medicinos pagalbos tarnyba ir Kraujo bankas.

„Norime padėkoti Izraelio sveikatos ministerijai ir kitoms tarnyboms už suteiktą galimybę savo akimis pa-

matyti vieną iš geriausių pasaulio sveikatos priežiūros sistemos pavyzdžių. Reali ir sudėtinga daugiametė patirtis privertė Izraelio tautą nugludinti procesus ir efektyviai organizuoti sistemos darbą. Galimybė susipažinti su darbo kultūra, infrastruktūra, pratybų organizavimu, pasidalinimas konkrečiomis žiniomis ir kompetencijomis, kurias galėsime pritaikyti mūsų kontekste, yra neįkainojama“, – sako sveikatos apsaugos viceministras Skirmantas Krunkaitis.

Vizito metu sutarta, kad įvairiems specialistams iš Lietuvos bus sudaryta galimybė sistemingai ir detalai techniniu lygmeniu susipažinti su Izraelio sveikatos priežiūros sistema ir jos pasirengimu veikti karo sąlygomis. Mokymai planuojami tiek nuotoliu, tiek ir gyvai Izraelyje bei Lietuvoje.

Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijos intensyvus bendradarbiavimas su Izraelio sveikatos ministerija prasidėjo prieš metus. Pavasarį Lietuvoje lankėsi ekspertai iš Izraelio, įvyko nuotolinis seminaras, kuriame pasidalinta šios šalies patirtimi. 2025 m. rudenį Vilniuje suorganizuota tarptautinė konferencija „Būti pasiruošus ekstremaliosioms situacijoms: krizių parengtis ir valdymas sveikatos sistemose“, kurioje Lietuvos ir Izraelio politikos formuotojai, ekspertai bei inovacijų specialistai diskutavo apie sveikatos priežiūros sistemų atsparumą krizėms, buvo pasirašytas bendradarbiavimo susitarimas.

**SAM KOMUNIKACIJOS
SKYRIUS**

Lietuvos
delegacija
Izraelyje

Sveikatos apsaugos ir Krašto apsaugos ministerijos kartu stiprina gydymo įstaigų pasirengimą krizėms

2026 m. kovo 4 d.

Siekdamos gerinti Lietuvos sveikatos sistemos pasirengimą krizėms, mobilizacijai ir galimoms karo grėsmėms, Sveikatos apsaugos ir Krašto apsaugos ministerijos tarpusavio bendradarbiavimą grindžia konkrečiais veiksmais. Krašto apsaugos ministerija nupirko specialių apsaugos priemonių šalies sveikatos priežiūros įstaigoms, skirtų apsisaugoti nuo cheminės, biologinės, radiologinės ir branduolinės grėsmės.

„Šalies sveikatos sistema yra viena iš pasirengimo ekstremalioms situacijoms ir visuotinės gynybos modelio dalių, todėl labai svarbu stiprinti pasirengimą koordinuotam atsakui į krizių sukeltus padarinius, kad galėtume būti garantuoti dėl nepertraukiamos būtinosios medicinos pagalbos civiliams ir kariams, sužeistųjų evakuacijos, gydymo bei psichologinės pagalbos teikimo, todėl apsaugos priemonių atsargos yra būtinos kiekvienai gydymo įstaigai“, – sako sveikatos apsaugos viceministras Skirmantas Krunkaitis.

„Priemonių, skirtų apsisaugoti esant cheminiam, biologiniam, radiaciniam ar branduoliniam įvykiui, įsigijimas garantuoja, kad kritiniu metu mūsų medicinos personalas bus apsaugotas ir galės užtikrinti pacientų priėmimą bei gydymą net esant cheminio, biologinio ar radiologinio poveikio rizikai. Strateginė tokio inventoriaus aprūpinimo iniciatyva didina asmens sveikatos priežiūros įstaigų tinklo pasirengimą, stiprina personalo pasitikėjimą savo saugumu ir leidžia sistemingai kurti krizinei situacijai atsparius sveikatos apsaugos pajėgumus, pritaikytus realioms grėsmėms“, – teigia krašto apsaugos viceministras Tomas Godliauskas.

Šiuo metu nupirktos apsaugos priemonės nuo cheminės, biologinės, radiologinės ir branduolinės grėsmės saugomos Lietuvos kariuomenės sandėliuose. Sveikatos apsaugos ministerija jas planuoja perduoti šalies sveikatos priežiūros įstaigoms. Perduodamų priemonių vertė – daugiau kaip 323 tūkst. eurų.

Praėjusių metų balandį sveikatos apsaugos ir krašto apsaugos ministrai pasirašė susitarimą dėl ministerijų bendradarbiavimo stiprinimo. Susitarime numatyta vystyti strategiškai svarbių ligoninių infrastruktūrą, integruoti incidentų valdymo algoritmus, būtinomis kompetencijomis papildyti sveikatos priežiūros specialistų studijų programas, planuoti bendras pratybas ir kt.

Karo padėties ir ekstremalių situacijų atveju sveikatos apsaugos sistemai tenka viena iš gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų: sveikatos priežiūros įstaigos turi būti pasiruošusios veikti ekstremaliomis sąlygomis – turėti atsargų, alternatyvias darbo vietas, bendradarbiauti su kitomis institucijomis ir savanoriais.

SAM IR KAM INFORMACIJA

Sveikatos apsaugos ministrė Panevėžyje: prioritetas – kokybiška sveikatos apsauga regionuose

2026 m. sausio 10 d.

Šių metų sausio 10 d. sveikatos apsaugos ministrė Marija Jakubauskienė lankėsi Panevėžio regione, kur susitiko su Respublikinės Panevėžio ligoninės vadovybe bei Biržų, Kupiškio, Pasvalio, Rokiškio ir Anykščių gydymo įstaigų atstovais aptarti aktualių sveikatos apsaugos sistemos klausimų.

Šis vizitas, kuriame taip pat dalyvavo viceministras S. Krunkaitis, ministrės patarėjas N. Černiauskas ir Asmens sveikatos departamento direktorė O. Vitkūnienė, buvo skirtas tiesioginiam dialogui su šio regiono medikų bendruomene, siekiant įvertinti realią asmens sveikatos priežiūros įstaigų situaciją bei išdiskutuoti kryptis veiklos efektyvinimui.

„Šiandienos vizito darbotvarkėje – regionų sveikatos politika, tad norime pasidalinti su jumis įžvalgomis, kaip matome kai kurių probleminių ir jautrių klausimų sprendimą. Regioninių ir rajoninių gydymo įstaigų pastangos išsaugoti sveikatos priežiūros paslaugas kuo arčiau žmonių yra vienas iš pagrindinių visų mūsų prioritetų“, – sakė ministrė, pabrėždama, kad nuolatinis ryšys su regionais yra būtina sąlyga priimant visai sveikatos apsaugos sistemai svarbius sprendimus.

Susitikimuose aptarti įvairūs regiono sveikatos apsaugos klausimai, apimantys paslaugų prieinamumo gerinimą ir įstaigų finansinio tvarumo užtikrinimą, taip pat apžvelgiama ir skubiosios pagalbos teikimo organizavimo, reabilitacijos paslaugų tinklo efektyvinimo bei

specialistų krūvių balansavimo problematika. Ministrė M. Jakubauskienė iš klausė regionuose dirbančių specialistų nuomonę ir įžvalgas, kaip tobulinti teisinį reglamentavimą, kad jis dar geriau atitiktų realius regioninių įstaigų poreikius bei pacientų srautų specifiką.

Vizito metu buvo aplankyti Respublikinės Panevėžio ligoninės Bendrosios ir abdominalinės chirurgijos bei Neurochirurgijos skyriai, kur ministrė su komanda susipažino su skyrių veikla, medikų darbo sąlygomis. Gydymo įstaigos administracija pristatė planuojamas investicijas į medicinos įrangą ir infrastruktūrą, o tai leis užtikrinti dar aukštesnę teikiamų paslaugų kokybę regiono gyventojams.

Tai – jau ne pirmas sveikatos apsaugos ministrės vizitas Panevėžio regione. Siekdama išgirsti apie medikų problemas iš pirmų lūpų, M. Jakubauskienė nuo kadencijos pradžios nuosekliai lankosi skirtingų regionų gydymo įstaigose. Artimiausiu metu planuojami vizitai Skuodo ir Kretingos rajonuose.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

Velykinė eiliuota pasakėlė

Vaikučiams pabiručiams

Vieną kartą po žiemos,
Palypėjęs ant tvoros,
Mūs gaidelis suplasnojo,
Net pritūpęs užgiedojo:
– Niekur slieko nerandu,
Kojom šalta, nejauku!

Jis giedojo taip liūdnai,
Kad pravirko net ežiai,
Kurie patvory miegojo –
Apie vasarą svajojo.

Auksaplaukei sauluželei
Širdį taip labai sugėlė,
Kad į žemę nuo pat ryto
Spindulėliai krito, krito –
Sužydėjo geltonai
Ir pakalnės, ir kalnai.

Ant vienos mažos kalvelės,
Be rankelių ir kojelių,
Kiaušinėlis sau gulėjo,
Tiktai – strykt ir nuriedėjo.
O riedėdamas dainavo:

– Visos pievos sužaliavo,
Tiktai traukitės greičiau
Man iš kelio, nes matau,
Kad netyčia jus prispausiu,
Jei pargriausiu, tai užgausiu!

Rieda, rieda ir kvatoja,
Tiktai stabt – staiga sustoja.
O pro šalį tuo metu
Du broliukai takeliu
Į namus sugrįžt skubėjo
Ir po kojom nežiūrėjo.

Tiktai girdi, kažkas sako:
– Ei, žiūrėkit, kas ant tako!
Kiaušinėlis koks gražutis,
Nematytas dar – MARGUTIS!

Čiupo jį abu broliukai
Ir, kaip du linksmi kiškiukai,
Nustraksėjo per miškelį
Pas mamytę ir tėvelį.

Nuo tada lig šios dienos,
Kai gaidelis užgiedos,
Saulės spinduliai linksmi
Ima žaisti patvory –
Ir tada visi vaikučiai
Ir broliukui, ir sesutei.
Ir tėveliui, ir motutei,
Ir seneliui, ir močiutei
Dovanoja po margutį
Išpaišytą, išraitytą,
Gražiais ženklais užrašytą.

Pasaką skaityt baigiau,
Jei patiko – bus daugiau.

MOTULĖ
(IRENA ŽURUMSKIENĖ)

LIETUVOS ARTRITO ASOCIACIJOS KLUBŲ IR BENDRIJŲ ADRESAI

LIETUVOS ARTRITO ASOCIACIJA

Taikos al. 11, LT-35148 Panevėžys
El. p. artritas.laa@gmail.com; www.arthritis.lt
Prezidentė Danutė Elžbieta Žagūnienė
Mob. +370 675 28089
Medicinos vadovė Rūta Baliūnaitė
Mob. +370 687 46279
Viceprezidentas Kristijonas Mazūras
EULAR/PARE vykdomojo komiteto narys
Mob. +370 686 78787, el. p. kristijonas@eln.lt
Buhalterė Laimutė Mituzienė
Mob. +370 687 81386

„ARTRITO“ BENDRIJA

Vrublevskio g. 4-3, LT-01143 Vilnius
El. p. vilniaus.artrito.bendrija@gmail.com
El. p. karosiene123@gmail.com
Pirmininkė Marija Karosienė
Mob. +370 614 85376
Medicinos vadovė Dalia Miltinienė
Mob. +370 688 90783

KAUNO ŽMONIŲ, SERGANČIŲ ARTRITU, BENDRIJA

Pietų g. 3-28, LT-51311 Kaunas
El. p. irenazurum@gmail.com
Pirmininkė Aldona Palionienė
Tel. (+370 37) 335 194, mob. +370 622 83649
Medicinos vadovė Loreta Adomaitienė
Mob. +370 614 31330

AUKŠTAITIJOS REGIONO ASOCIACIJA „ARTRITAS“

Taikos al. 11, LT-35148 Panevėžys
El. p. a.r.a.artritas@gmail.com
Direktorė Danutė Elžbieta Žagūnienė
Mob. +370 684 06281

TAURAGĖS SERGANČIŲ SĄNARIŲ LIGOMIS BENDRIJA „ŽINGSNIS“

Donelaičio g. 21, LT-72263 Tauragė
Pirmininkė Zosė Širvaitienė
Mob. +370 612 41953
El. p. zose1955@gmail.com

BIRŽŲ „ARTRITO“ KLUBAS

Vytauto g. 59, LT-41144 Biržai
El. p. lengveniene.elena@gmail.com
Pirmininkė Elena Lengvenienė
Mob. +370 618 39442
Medicinos vadovė Edita Braždžiuvienė
Tel. (+370 450) 34 234,
mob. +370 687 57696

ALYTAUS „ARTRITO“ DRAUGIJA

Jaunimo g. 3, LT-45306 Alytus
Pirmininkė Jūratė Kamičaitienė
Mob. +370 633 07171
El. p. alytaus.artritas@gmail.com
Medicinos vadovė Laima Lenkienė

ROKIŠKIO RAJONO KLUBAS „ARTRITAS“

Kauno g. 31A, LT-42116 Rokiškis
Pirmininkė Birutė Žulienė
Mob. +370 606 76259
El. p. rokiskisartritas@gmail.com
Medicinos vadovas Rimantas Kazlauskas
Tel.: (+370 458) 55 112,
(+370 458) 55 093

Redakcija: Danutė Elžbieta Žagūnienė, Rūta Baliūnaitė, dr. Rūta Sargautytė, Aldona Paliomienė, Vida Gedvilienė, Jūratė Kamičaitienė, Zita Laimė Kalvėnienė, Zosė Širvaitienė, Albina Juozapavičienė, Albina Bražiūnienė, Marija Karosienė, Birutė Vilutienė.

Redakcijos adresas: Lietuvos artrito asociacija, Taikos al. 11, LT-35148, Panevėžys, mob. +370 675 28089.
El. paštas artritas.laa@gmail.com • www.arthritis.lt

Ofsetinė spauda, tiražas 1000 egz. ISSN 2029-6215. Spausdino UAB „VIP Spauda“, Panerių g. 34, Vilnius, tel. (+370 5) 233 0032, el. paštas nijole@vipspauda.lt